XXII. évfolyam. Veszprém, 1914. december 20. 51. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanitóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Bizzatok!

Ezt mondotta tanitványainak az emberiség isteni Megváltója azon az estén, mikor szenvedését megkezdette. Ha küzdelmeitek, megpróbáltatásaitok lesznek is — mondotta — bizzatok! Szavai nemcsak közvetlen környezetének, de mindenkinek is szólnak hasonló körülmények között.

Ez a hét nekünk is próbaidőt jelentett. Meg kellett birkóznunk a kétségtelen ténynyel, hogy hadvezetőségünk csapatainkat kivonta Szerbiából, Belgrádot pedig kiüritette. Hogy a dolog közelről érintett bennünket, ki akarná tagadni. Hisz közvetlen szomszédságában éltünk annak a népnek, mely országunk belső nyugalmát veszélyeztette. Elsősorban mi éreztük az utóbbi idők nyomasztó helyzetének sulyát. Lelkesedéssel mentünk a küzdelembe, mert ugy éreztük, hogy nem türhetjük egy kis nép rakoncátlankodását. Mikor hónapok után katonáink jelentősebb eredményt értek el, s Belgrád ormára kitüzték a magyar zászlót, nagyot dobbant szivünk. Az örömünk és lelkesedésünk kisérte vitéz katonáink lépteit. A hadvezetőség hivatalos jelentése érthetően meglepett bennünket. Mindazáltal nem csüggedünk.

Nem felejtjük ugyanis, hogy a háborunak esélyei vannak, aki csapást mér, el kell készülnie arra, hogy csapásokat kap is. Mi a háborut eddig a maga valóságában nem ismertük. Azt hittük, hogy csapataink akadály nélkül lépésről-lépésre mehetnek előre. Ám a tapasztalat itt is megtanit a helyes igazságra. A háboru kemény küzdelem, melyben mindig sullyal esnek kivül álló tényezők is. A béke drága kincs, amelyet kitartó munkával, türelemmel és kitartással lehet csak megszerezni. Megpróbáltatások, részleges nehézségek ki nem kerülhetők. Mi bizunk, mert tudjuk, hogy fegyvereink végső győzelmét mégis biztosithatjuk.

Ennek a világháborunak sorsa ugy sem délen dől el. Északi küzdelmeink pedig a legjobb reménységgel töltenek el. Ellenfeleink támadó törekvései ezideig nem jártak eredménnyel. Megerősitett helyek nem jutottak birtokukba, amelyekre támaszkodva döntő csapást mérhetnének ránk. Szövetségeseink, meg hadseregünk nemcsak az áttörést akadályozták meg, de nyugaton mélyen az ellenség földjén állnak vele szemben. A bátor szövetségesek tengeri hajói az angol partokat támadják, benn Oroszországban pedig nagy győzelmek utjait készitik elő. Az ántánt hatalmak törekvése, hogy a Dardanellák birtokába jussanak, ez ideig hiu ábránd. A török visszavert minden támadást, mely errefelé irányult. És ebben nagy erő rejlik számunkra. Szövetségesünk gátját alkotja a muszka gazdasági fellendülésének, angol és francia barátai gyarmatpolitikájának. Világpolitikai helyzetünk tehát kedvezően alakul, csak rajtunk fordul meg, hogy akaraterőnkkel, elhatározásunkkal, áldozatkészségünkkel a végleges eredményt biztositsuk a magunk számára.

Persze, vészmadarak mindig vannak. Hogy a sikertelenséget nagyitják, az eredményt kisebbitik, ez már lelkiviláguk hoz tartozik. Mindent fekete szinben látnak. A háborunak csak sötét oldalát nézik, ami felemelő, nemesitő, azt nem. Ezek a háborunak itthon maradt rémei, a lelki depressziók okozói. A hajlandóság a sötétlátásra természetesen mindnyájunkban meg van. Okát korunk ideges türelmetlenségében találja, no meg abban is, hogy a háborunak csak elméletét ismertük s sokan a katonák tüntető sétájának tartották. Az a bizonytalanság, homály, mely az események megértését boritja, csak fokozza a képzelőtehetséget. Akarjunk azonban, kell is ezeken az emberi érzéseken uralkodnunk, le kell küzdenünk ezt az itthon maradt, velünk élő ellenséget csak ugy, mint az angolt, franciát, vagy oroszt. Jól mondta Hinden-

Naplótöredék.

II.

Augusztus 15. este.

A hadosztály-parancs szerint allarm-mentes, nyugodt éjjelre van kilátásunk.

Itt ülök a magasra vetett ágy szélén. A takaróm ezerszinből összeszőtt szerb pokróc. Kusza betükkel rovom a naplóm. Ma még nagy a kénylem. A mestergerendás, földes szobában a reggeli toaletthez készen áll a szinig töltött, nagy vájtteknő. Künn az udvaron, a szétszórt szalmán egy kis csoport baka pislogó gyertya körül gubbasztva, gondtalanul huszonegyezik... Az ablakon át az őrszem egyenletes lépteinek kopogását hallom. A legyek nyüzsgő raja is elcsendesett. A fehérre meszelt fal szemcséibe kapaszkodva szunnyadnak. A másik ágyban ritmikus lélekzettel aluszik az én szobatársam. Egy tejarcu gyerekhadnagy. A gyéren világitott szobában nagy, lomha árnyak terjengenek... Az én idegeim még nem nyugosznak.

Ma reggel, az ünnep reggelén verőfényes, szép nyári napra virradtunk. A mise idejét 9 órára halasztottuk. József főherceg, a mi főhercegünk ott akart lenni a misén. Mégis csak a mise vége felé robogott autója a rác templom elé, amelynek oldalán keskeny árnyékkal védve, a gallyas, virágos oltárt felállitottuk. Épen akkor ért oda, amikor az ezredzenekar az *ütközet előtti imát* fútta. Viharral, tüzzel dacoló, erős bizodalom lüktet a kompozicióban. Az imádságos, hivő léleknek győzedelmes bizalma.

A hadosztály-plébános a mise végső imáit mondotta. A királyért és a háboru szerencsés kimeneteléért. A levegőben tömjénfüst terjengett. A napsugár megcsillant a monstrancián... A térdek hódolatos imádással csuklottak meg a seregek Urának Istenének áldást osztó szine előtt.

Prédikáltam. Az ágyudörgés adta a visszhangot szavaimra. Az Ur ruhájának szegélye átsuhant a lelkek felett... A marcona arcok elsimult vonásaiból hálás-könnyes szemek tekintettek fel rám. És beszédem hosszabb lett, mint terveztem.

Azt mondják a tisztek, hogy mire az Istentiszteletnek vége lett, a legeldurvultabb legények zsebéből is előkerültek a zsebkendők s előkotorászták valahonnan, a zsebek mélyéből az — imakönyvet.

Mikor a szenteltvizhintőt a főhercegnek nyujtottuk, melegen megszoritotta kezemet. A legénység nevében, mely annyira a szivéhez nőtt.

A főherceg ennek a tábornak a lelke. Szabad idejében ott járkál a legénység soraiban. Szereti őket, s a mi népünk azt a szeretetet ragaszkodó hálával érti fel. A főherceg jelenléte itt nem látványosság. Ma arról beszél az egész tábor, hogy ellene merényletet követtek el. Épen a mise előtt; ezért késett meg. Ő maga mondta el ebéd táján bakáinak. A kétméteres kukoricasból lőtt rá egy hazaáruló. És vérzett a szive, mikor revolverével leteritette merénylőjét. Sajnálta azt a félrevezetett, alapjában jó népet. A legénységnek imponál személyes bátorságával. Mondják, hogy a Sz... parton felegyenesedve járkál a lövészárokban katonái között. S mikor figyelmeztetik a veszélyre, szinte megütköze mondja: Uraim, hiszen háboru van.

Délben az ünnep békés hangulatában vártunk ebédre. A széles utca torkolatánál álló iskola (most állomásparancsnokság) előtt, a terebélyes fa árnyából két puskadurranás hallatszik. Majd hangos üdvrivalgás: — Éljen a haza! Hazaárulót végeztek ki.

Néhány perccel később egy igavonásban kidőlt lovat szállitottak el a mi törzskari szállásunk előtt. Épen, mikor az édes tésztára került a sor. Ezredesem gyengéd figyelemmel fordult felém: Ugy-e Főtisztelendő ur, az embernek erős idegekre van szüksége!?

(És én ekkor megsejtettem azt, amit Hindenburg jóval később oly frappánsan fejezett ki: A háboru kimenetele az idegek kérdése).

Mikor az ebédtől kissé váltakozó érzelmekkel hazafelé mentem — a mi jó népünk fiai a házak előtti padkákon békésen pipáztak, évődtek. Akárcsak otthon, az ünnep délutánján...

A lovászom a sárgám fájós lábát borogatta. Az izommerevedés szünőben volt...

Az ünnep estéjén füstölgő, kormos petroleumlámpák fénye mellett vártuk a parancsot. Az ezredes és a törzskar főtisztjei csendesen tanácskoznak. A felkerekedő szellő meg-meg lobbantja

burg tábornok, hogy az lesz a győztes, akinek idegei tovább birják.

Innen-onnan féléves háborunkért áldozatokat hoztunk. Nagyot és sokat. A félúton meg nem állhatunk. Vagyonunkat és idegeinket próbára tettük, az első akadálynál nem rettenhetünk vissza. Az orvosok azt mondják, hogy kedély és idegizgalmainknál az önuralom a legjobb orvosság, amit akaraterővel lehet megszerezni. Ilyen ideges képzelődés volna az a kételkedés is vajjon győzünk-e? Descartes ugy állitotta fel tételét gondolkodom tehát, vagyok. Mi meg azt mondjuk, van akaraterőnk, fegyelmezett idegeink, akaratunk győzni, fogunk is. Népünkben annyi még az ős energia, hogy bennne bizva reménykedhetünk. Győzni fogunk!

HIVATALOS RÉSZ.

Nyugdíjazás. *Kommandinger* Kálmán, kőröshegyi plébánost Őeminenciája 1915. évi január 1-től kezdve nyugdíjazta.

Plébániák betöltése. Az üresedésben levő *várpalotai* plébánia-javadalmat dr. *Fatér* István papnev. aligazgató, theol. tanár, — a *lovászpatonai* plébánia-javadalmat *Nagy* Jenő tótvázsonyi lelkész nyerte el.

A *tótvázsonyi* plébánia anyagi és lelki ügyeinek vezetésével *Mészáros* Flórián somogyfajszi káplán, a *szentkirályszabadjai* plébánia vezetésével pedig *Krizsek* Alajos lovászpatonai lelkész bizatott meg.

Kinevezések a szemináriumban. Dr. *Beöthy* István theol. tanár a papneveldei tanulmányi felügyelői állásától fölmentetvén, ugyanóda aligazgatóvá, egyuttal pedig a sz. Anna-kápolna lelkészévé és a gazdasági ismétlő-iskola hitoktatójává neveztetett ki.

Dr. *Luttor* Ferenc püspöki könyvtáros a veszprémi püspöki liceumban az erkölcstan és lelkipásztorkodás tanárává s egyuttal papneveldei tanulmányi felügyelővé kineveztetett.

Dispositiok. *Kőszeghy* Antal a várpalotai plébánia ideiglenes vezetésétől felmentetvén, ugyanott kápláni minőségben marad; *Padányi* Sándor pedig a szentkirályszabadjai plébánia ideiglenes vezetésétől felmentetvén, előbbeni állomására, *Felsőörsre* káplánnak visszaküldetett.

Szabó József enyingi káplán a beteg lepsényi plébános mellé küldetett kisegitőnek, *Biczi* Gyula gyulakeszi káplán pedig káplánnak *Enyingre* disponáltatott.

Pályázat plébániára. A gróf Széchenyi Viktor kegyurasága alá tartozó *kőröshegyi* plébániajavadalomra a pályázati határidő f. évi december hó 25-re tüzetett ki.

Kérelem. Tisztelettel felkérem a veszprémi egyházmegyebeli ft. esperes urakat, hogy az 1914. évre esedékes esperesi tiszteletdíjukról szóló nyugtatványukat december hó 24-ig cimemre beküldeni sziveskedjenek. *Püspökségi jószágkormányzó.*

Pályázat. A *csóti* róm. kath. iskolához a tanév végéig helyettes kerestetik. Fizetése havi 100 korona, lakás és fütés. Állás január 1-én elfoglalandó. *Iskolaszék.*

Sebesültek érkezése.

A levegőben rémhirek keringtek. Kávéházi márvány asztalok köré telepedett alakok egymáshoz bujva suttogták; az utcán járó-kelők csak röviden igy üdvözölték egymást: „hallottad?“ És belefakultak az arcok, s elkékült az ajak. A düh, a keserüség, a csalódottság megremegtetett mindenkit. Pedig hát 'iszen megtanulhattuk már a szinte örökletnek tetsző öt hónap alatt, hogy jó és rossz hirek, szerencsés és balsikerü hadtények egymást váltják... Minek hát mindjárt kishitünek lenni; reményt veszíteni s szárnyszegetten járni-kelni?

— No, biztosan jön majd most sok sebesült — találgatták, akik mindent oly kitünően szeretnének tudni jó előre.

De napok multak, sőt csaknem hetek is, és ujabb sebesültek nem érkeztek. Mig e hó 13-ikán éjjel érkezett távirat csakugyan jelezte, hogy másnap 210 sebesültet és beteget hoz a vonat. (De persze ez, már nem az előre tudók jóslása szerint való volt). Nem is külön vonat, hanem a Székesfehérvárról jövő délutáni rendes járatu, amelyhez néhány betegszállitó kocsi csatoltatott.

Igy is volt. A kórházparancsnokság a megszokott aparátussal kezdett hozzá a sebesültek fogadásához. Az eltávolitható gyógyultakat üdülésre küldötte a vidéki kórház-alosztályokhoz s helyet csinált az érkezők befogadására. A vonat valamelyes késéssel (mert Fehérvártól Jutasig mégis különvonat volt) este 1/26 órakor érkezett meg. Az érkezők javarésze beteg, alig egynéhány sebesült. A lehető legkülönbözőbb elemekből állott a csapat. Nagy szines turbános törökök, magas szikár tirolíak, köpcös, lesoványodott de acélos tekintetü jó magyar arcok: 29-es honvédek, olaszok, dalmátok, német-csehek stb. stb. Sőt akadt két *komitácsi* is. Világos, hogy ezek keltették a legnagyobb érdeklődést.

Nyulánk, szikár alakok. Pofacsontjuk kiálló, arcuk fáradt-bágyadt, tekintetükben a gyülölség tüze de alattomosságot eláruló a nézésük. Mindkettőn bocskor. A tipikus vörhenyes barna szerb daroc ruhában, bárány bekecsben, kucsmával, félválra vetetten öblös csallánzsák. (A Balkán háboruban egész armádiát láttunk ilyenekből). Az egyiknek kezében egy törött lőcs; erre támaszkodik, ugy biceg: bal csombján szurt seb van. 47 éves az egyik, feleséges, 3 gyermek apja; 35 a másik, nem nősült, mert „szegény és az asszony sok pénzbe kerül.“

Tolmács utján elbeszélgettünk velük.

— Tudod-e mi van most?

— Tudom, nagy háboru.

— Miért? Kivel?

— A svabaval; mert valami baj történt?

— Micsoda baj?

— Volt a svabanak egy nagy ura, aki meghalt. Azt mondták, mert én csak ugy hallottam, hogy ugy öltek meg. Mindjárt tudtam, mondtam is, hogy ebből „baj“ lesz.

Belgrádról akartunk beszélni vele, hogy rávezessük s egyben megtudjuk mily ismeretei vannak azt kérdeztük tudja-e hol lakik a király.

— Hogyne, tiszta szobában! — volt a felelet.

— De hát hol, melyik városban?

— Nisben.

— Nisben? Mért? Hát hol volt a legfelsőbb biróság, ahol igazadat kereshetted?

— Ja! Belgrádban, csakhogy Belgrádban most semmi sincs, minden Nis lett.

Elmondotta, hogy 3 évig járt iskolába. Olvasni tudott. Szurását „munka közben“ egy ut mellett kapta. Szereti, hogy elfogták. Kragujevác előtt történt. Már nem volt mit enniök. Sem a tisztek, sem a katonák nem ettek, csak loptak, ha volt mit. De ez is kevés akadt. Ők nem harcoltak. Csak „dolgoztak“, aztán elfogták a svabák és Valjevóba vitték, ahol — mert betegek voltak — kórházba kerültek. Azt egyszerre felkellett pakolodznioк és jöttek.

— Hát volt-e bombátok?

— Ajaj, az nálunk nagyon sok van mindig! (Szóról-szóra ezt mondta, de kitért az egyenes felelet elől, hogy *nekik* volt-e).

Aztán őket is levetkőztették, lenyirták, leborotválták ritka hosszu szőrcsomós szakállukat és kimosdatták, s most a valósággal europerekké vedlett komitácsik szép békében megvannak a jámbor, álmatag, 58 éves török kocsis és egy jóképü magyar baka szomszédságában.

És a mieink: öreg népfelkelők, vén kocsisok (két 65 éves is van, de életerős, épkéz láb, szörnyü haraggal a szerb ellen, amiért hogy oly pocsék rossz utjai vannak, hogy egy-egy kocsit 8 pár ló is alig tudta vontatni), fiatal suhancok, fáradt, kimerült, de lelkes katonák elmondták, amit akkor még nem irhattak meg, de amit azóta hivatalosan is tudattak: az általános visszavonulást.

Minek adjunk részletképeket; lesz ez még másképen is! Hogy a szerbek elhullott lóhuson tengődtek, hogy amikor látták, hogy ők — a mieink — esznek, oly rettentően ellenállhatatlan vágy fogta el a szerbeket, hogy csak azért, hogy kaphassanak enni — mert borzasztóan éheztek — megadták magukat, mily apró eltünő és jelentéktelen részlet ebben a világtusában, amelynél egy egész világrész lett temetővé.

Van a vitézek között, aki 8 napig szerb fogságban volt, de megszökött; van, akinek mellén vitézségi érem büszkélkedik hős cselekedetéért.

És most mindnyájan a fehér ágyon, párnára hajtva fejét, tisztán megfürödve. Egyik sem ennivaló után vágyott, hanem azt kérte, hogy megfürödhessék. Megtörtént. Lelkük, egész valójuk még a kiállott szenvedés, a háboru borzalmainak hatása alatt áll, de majd ha pihennek, ha életerejük helyre áll s megnyilik az ajkuk: biztos a magyar katona rettentő elszánt bátorságáról s hősiességéről fog szólani.

És ennek fényes eredménye elmaradhatatlan! Ezt várjuk epedő reménykedéssel, ezt kitartó bizalommal mindnyájan! *K. O.*

---

a lámpák lángját. A segédtiszt (szegény jó K. kapitány, a kedves modoru, tanult katona azóta már kötelességteljesitésének áldozata lett; emlékét a legfőbb Hadur Signum Laudissal örökitette meg) elektromos zseblámpáját az asztalra tette, ugy irta a napiparancsot. Az ezred első halottjáról foglaltatott benne meleg emlékezés. A Sz... parton elhelyezett zászlóalj közlegényét illette a dicséret, akit komitácsi golyója (12 mm. ólomlöveg) sebzett halálra. Mi az asztalvégén a S.-ból érkező hirekről beszélgettünk. Szakadatlan ágyubömbölés közepette. Szerb érdemrendek meg lövedékek járnak kézről-kézre. A legénység is, de meg a tisztek is égnek már a harci vágytól...

Augusztus 16.

Ebédutáni szieszstából ébresztett fel a kerékpáros ordonánc: a mi vitéz halottunkat katonai pompával temetjük el; az autó néhány perc mulva jönni fog értem. Robogó autón szenteltem meg a vizet; a hozzá szükséges szemernyi sót egy tábori konyhától utközben kaptam. 40 kilométeres sebességgel iromodott neki a gépkocsi. Az ut kukoricáson vezetett át. Egyik táblát épen aratták bajonettal a népfelkelők. Odább még tejes, csévéset zizegő fejjel lábon állott a talán nem épen szándék nélkül termett növény. A főherceg kalandjára gondoltunk...

Az autótulajdonos gyógyszerész biztos kézzel vezeti a száguldó gépet. A soffőr, a legényem, meg én is, kissé lebukva, ülünk az alacsony kocsiban. Kezünk a revolver agyán. A soffőr hátra szól: mélyebbre bukni — mintha lőttek volna. A gépkocsi 60 kilométeres sebességgel süvit bele a kukorica tengerben kigyózó utba. Egy kanyarulatnál pukkanás: a pneumatik kidurrant. Tiz perc mulva ujra kezdtük a száguldást. Faluhoz érünk. Tábori telefonon jelentjük: várjanak a temetéssel, jövünk.

Az ut magas töltésen vezet. Kétoldalt mocsár. Szemben jön egy kocsi; rajta két baka feltüzött szuronnyal. A lovak megvadulnak — elszaggatják a szerszámot, a kétméteres töltésről vizbe fordul kocsi, ló, baka. Nagyobb baj nem történt; az egyik baka csuron vizesen mondja: no még ilyen kalandom se volt...

A tölgygalyakkal diszitett kocsin tölgygallyas koporsó, tölgygallyas koszoru. A kocsi mögött a legény századosa az elesett dunamenti legény öcscsével. (Más zászlóaljtól jött át a temetésre.) Előttem a huszas különitmény, tompa dobpergésre, lesujtott, tompán dobbanó gyász-mars lépésekkel. A házak előtt itt-ott egy megszeppent, megilletődött asszony, a gyerek az anyja kötényébe bujik.

A nap veres-vörös fényt vetett a nyugati égboltra. Erőszakos, rosszat sejtő küzdelemmel hanyatlott csak alá. Az ut a nyitott sirig szinte végtelenségnek látszott... A diszlövés kissé nyujtott volt. Mintha a többi hősnek is szólt volna, akiket a Sz... tulsó partján talált a gyilkos golyó. Talán ebben a pillanatban... A *Miatyánk* zokogásba fuladt... Fekete-sötét éjszakában tértünk meg az ezredhez. Sok akadálynál, sok igazolás után.

A napi parancs sokáig késett. A lámpa kormos üvegét esőcsepp pattantotta szét.

A legényem mindent elpakolt. Ma éjjel *allarm* is lehet. *Dr. Luttor Ferenc.*

Hírek a katonakórházból.

A kórházparancsnokság e hó 16-án orvosi bemutató előadást tartott, amelyre meghivta a helybeli polgári és katonai orvosokat. Ugyanis olyan esetek bemutatására nyilott alkalom, amelyek ritka előfordulásuk következtében is alkalmasak arra, hogy oktatásul szolgáljanak. Békésidőben alig van mód ilyen bajokon — sebészeti és belgyógyászati esetek egyaránt — kisérletezni s már ennélfogva is nagy értékünek találták a megjelent orvosok a bemutató előadást. Az előadások sorozatát dr. *Wallner* Rezső főorvos kezdette meg. Egy agydaganata következtében elhunyt katona agyát mutatta be s füzte hozzá észrevételeit. Dr. *Zuber* György ezredorvos több operációjáról szólott gyógyulóban lévő operáltak bemutatásával Az arteria átlövése által csaknem elvérzett katonát mutatott be. Egyik a lábán, a másik a karján sebesült meg. Az érelakötés, amellyel sietni kellett, kitönően sikerült s ma pulzus érezhető és az illetők végtagjaikat mozditani képesek. Mind a két műtét — az orvosok egyhangu megállapitása szerint — sebésztekintélyeknek is dicseretére váló lenne. Egy sofőrt, akit 5 golyó talált, egy a nyakán átlőtt és egy a lövészárokban feküdt s gránát felrobbanása következtében süketnémává lett katonát mütatott még be, magyarázta el baját s ismertette kezelését, illetve a végzett műtétet. — Dr. *Altstock* Ármin osztályvezető orvos egy rendkivül érdekes mellkasi sérülést mutatott be. A katona a 3-ik és 5-ik borda között kapta a golyót, tehát közvetlenül a szivcsucs fölött. A gondos kezelés megmentette. Egy sebesültet, akit a lövés az orrán ért, majd négy fog kiütése után a jobb arcszélen távozott. Egy teljesen meggyógyult tetanuszos (merevgörcsös) beteget. Természetesen mindegyiknél részletes kórtörténetet adva s a kezelést pontosan ismertetve. Ugyszintén távolléte folytán fényképfelvételeken bemutatásra került egy katona, aki gránátrobbanás következtében egész testén minden hajzatot elveszitett. — A rendkivül érdekes és sok tanulságot tartalmazó másfélórás előadást, mihelyt kellő számu rendkivüli eset lesz, folytatni fogják.

*

Legutolsó hiradásunk óta ismét három vitéz hunyt el. *Mayer* Henrik, bácskereszturi 34 éves, a 15. élelmezési raktárhoz beosztott, *Grünvald* Ferenc petrovitzi (Csehország) 25 éves 21-ik gyalogezredbeli és *Cserti* József, a hires 44-es ezredbeli katona. Mindháromnak temetése katonai diszpompával történt s azon a dalárda is közreműködött.

Itt emlitjük meg azt a megható dolgot, hogy valahányszor egy csatából megtért teteme van kiteritve, egy ismeretlen szerény öltözésü nő látogat el a koporsóhoz és szemfedőt, meg egy koszorut hoz és elkiséri utolsó utjára az elhunyt vitéz katonát.

*

Ujabban Micsky Aladár, Molnár Józsefné, Fáy Ferenc, Ganzler Ignác, Oblatt Rudolfné és Tivadar Ignác adakoztak a sebesültek részére. Ugyszintén Gössy György helybeli hentes, aki a szemináriumi sebesültek részére egy bőséges disznótoros vacsorához valót küldött.

Megyegyülés.

Kétnapos gyülése volt a vármegyének. Szokás szerint, az első nap a közérdeklődésé, mert ekkor folynak le a választások s ekkor tárgyalják a tárgysorozat érdekesebb kérdéseit. Most is igy történt, bár ezuttal az első napot se lehetett a népes gyülésnapok közé sorozni.

A közgyülésen *Hunkár* Dénes főispán elnökölt. Megnyitó beszédében e háborus korszak elmult idejének történetét vázolta. Elsorolta a vármegye közönségének többféle áldozathozását s megdicsérte a segitségtételben jelentkező készséget s hazafias buzgalmat. Egyuttal biztatta s kérte a vármegye közönségét, hogy a háboru következő napjaiban is nem szünő buzgalommal teljesitse hazafias kötelességét, ezzel is jelezvén, hogy Veszprémvármegye megfeszitett anyagi és erkölcsi erejével vesz részt a magyarság nemzetvédő küzdelmében. A bizottsági tagok lelkes éljenzése a főispán megnyitó beszédéhez azt a toldalékot füzte, hogy a vármegye közönségét illető dicséretből s elismerésből egyik rész éppen a vármegye fejét, a gondosan őrködő s bölcsen vezérlő kormányzót, a főispánt illeti meg.

Koller Sándor alispán jelentéseit dr. *Véghelyi* Kálmán főjegyző ismertette. Az alispán ebben az utolsó jelentésében bucsut is vett a vármegye közönségétől. Az a meleg, szivből eredő hang, mely a bucsu szavait oly közvetlenné s gyengéddé tette, visszasugárzott dr. *Antal* Géza biz. tag válaszából is, amely a törvényhatóság bizottsága nevében hangzott el. Nagy méltánylással sorakoztatta az alispán fényes érdemeit s hozzájuk kapcsolta — hogy az ő közigazgatási kiválóságát még jobban kidomboritsa — azt az érdemes munkásságot is, mellyel a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületében, mint alelnök, tevékenykedett. Megköszönte az alispán hűséges sáfarkodását, lelkiismeretes kötelességteljesitését s igazságos megyekormányzását s a vármegye hálás tisztelete mellé a Gondviselés áldását kérte méltó jutalmául.

Koller Sándor meghatódva fogadta az elismerés méltó és hálálkodó szavait s hasonlóan a szivbeli érzésnek forróságával köszönte meg a közgyülésnek egységes akaratu s melltóságos képben nyilvánuló ünneplését.

Sajnos, erre a szép és lendületes ünneplésre a komolysággal nem törődő felületesség a szépséghibának bántó homályát vetette. Mert az ily váratlanul, meglepetésszerüen, szinte kiélezetten erőrántott beállitást, mint aminőben egyesek buzgalma az alispán személyét részesitette, nem is nevezhetjük másnak. Az állandó választmány ugyanis hivatalosan megállapitotta a közigazgatási bizottságba választandó tagok névsorát és pedig dr. *Antal* Géza, *Belák* István, dr. *Óvári* Ferenc, *Reé* Jenő és *Sült* József személyében. Ez a hivatalos liszta azonban, ugy látszik, némelyeknek nem tetszett s a közgyülési választásra uj névsort osztottak ki a biz. tagok között. Ezen a névsoron Reé Jenő helyett Koller Sándor alispán neve szerepelt. Ugy tudjuk, hogy alispánunk neve nem mellőzésből maradt ki a hivatalos listából. Erre gondolni sem szabad, hiszen az egész vármegye osztatlan szeretete és elismerése kiséri a nyugalomba.

Ámde a választás napján Koller Sándor még tényleges alispán volt s mint ilyen, a közigazgatási bizottságnak tagja, sőt a főispán helyettesitésével annak elnöke is s ilyképen mostani jelölésétől s megválasztásától el kellett tekinteni. Csakis ez a körülmény okozta, hogy a vármegyei közgyülés többsége a hivatalos jelölteket támogatta, mert egy pillanatig se gondolt arra, hogy Koller Sándort, aki ily módon Reé Jenővel szemben kisebbségben maradt, ez által mellőzés éri. Ennek a szépséghibának persze nem lett volna szabad megtörténnie. Hogy mégis megtörtént, annak nem az állandó választmány, nem is a közgyülés s nem is az alispán, hanem a bántó sikertelenségre nem számitó rövidlátás lehet az oka. Azok felelősek ezért, akik kezdeményezték.

A közgyülés ezután hétfőn és kedden a szakelőadók referálása alapján a tárgysorozat egyes kérdéseiben jelentősebb hozzászólás nélkül határozott. Az igazolóválasztmányt 1915-re megalkotta s betöltötte az állandóválasztmányban s az állandó biráló választmányban megüresedett helyeket.

Nyilt levél

a Vörös Kereszt Egylet veszprémi önkéntes ápolónőihez.

Igen tisztelt Hölgyeim!

A háborus időszak kétségtelenül igazolta, hogy az Önök önfeláldozó hazafias működése pótolhatatlan, s a szegény sebesültekre valódi áldásthozó volt már idáig is. Nekem, aki szerencsés voltam az Önök, 80 derék hölgyből álló kis gárdáját a jótékonyság igazi angyalainak erre a nehéz hivatására kiképezni és begyakorolni, természetesen kötelességem az Önök működését folyton figyelemmel kiséri s a Vörös Kereszt Egylet központjának erről referálni.

Örömmel jelezhetem, hogy ugy orvostársaimtól, mint maguktól a kezükre bizott betegektől a legnagyobb lelkesedéssel hallom dicsérni tudásukat, bámulatra méltó ügyességüket, áldozatkészségüket és fáradhatlan buzgalmukat. Ugyanezt látom s tapasztalom magam is, s a legnagyobb tisztelettel s hálás szivvel adózom azoknak a hölgyeknek, akik a vezetésem alatt levő kórházban vállalkoztak a sebesültek ápolására.

Ezen intézmény — melynek sikerében eleinte sokan kételkedtek — most már kiállta a tűzpróbát s a gyakorlatban is pompásan bevált. Még a legmakacsabb kétkedők aggályai is eloszlottak, mert látják, hogy amit Önök tesznek: azt csakugyan nem divatból teszik, hanem meghozzák az áldozatot a legnemesebb, legőszintébb igaz felebaráti szeretetből.

Ez volt a meggyőződésem már kezdetben s ime, nem is csalódtam.

Kötelességemnek ismerem, hogy Önöknek itt a nyilvánosság előtt, ennek az általános, méltó elismerésnek kifejezést adva, gratuláljak s egyuttal további kitartásra, ernyedetlen munkára buzditsam és kérjem Önöket.

Engedjék meg nekem, öreg mesterüknek, hogy mikor már a mi intézetünktől megváltak, nemcsak a diploma van a kezükben, hanem több hónapi gyakorlat által is tudásuk tetemesen bővült, még ezen az uton is ismétlésbe bocsájtkozva — ugy mint előbb tettem — a szivükhöz szólhassak.

Némelyek a hölgyekre azt szokták mondani, hogy: a szivükkel gondolkoznak. Én ezt igy helyesbitem: Önök hölgyeim, a szivükkel is gondolkoznak. S ez a helyes. Szerencsének tartom az emberiségre, hogy igy van.

Azért akarok én is az Önök szivéhez szólni.

Igen tisztelt hölgyeim, Önök bejárták az egész várost és gyüjtöttek a kórházakban ápolt sebesültek karácsonyfájára. Igen helyesen tették. Az Isten áldja meg Önöket ezért, hogy a szegény sebesülteknek a szent estét kedvessé, örömteljessé óhajtják varázsolni s feledtetni kivánják velük, hogy nélkülözniök kell az édes otthont, a családi kört.

De egyet mégis eltévesztettek, amikor különbségeket tettek sebesült és sebesült között s nem minden sebesültet részesitenek az összegyüjtött adományokból.

Csodálkozom, hogy Önök a városi kórházban ápolt 60 sebesült és 100 beteg katonáról teljesen megfeledkeztek, mikor igen jól tudták, hogy ez a 60 sebesült katona éppen annak a Vörös Kereszt Egyletnek a betegje, melynek jelvényét a hölgyek büszkén viselik, amely egylet a hölgyeket kiképeztette, s abban a kórházban vannak ápolva, ahol heteken keresztül Önök szivesen látott vendégek voltak s kiképzésüket nyerték. Ha utána gondolnak, bizonnyal önmaguk is különösnek találják, hogy mikor e célra városszerte gyüjtöttek, mikor ez ügyben idegeneket is bevonva, gyüléseket tartottak, erre a gyülésekre csak éppen a városi kórházban működő 12 önkéntes ápolónőtársukat nem hivták meg. Mellékesen emlitem fel, hogy engem, volt tanitójukat is, teljesen elfelejtettek értesiteni erről a nemes szándékukról és működésükről.

Ha nem lettek volna városszerte fennköltgondolkozásu urnők és urak, kik értesülve a sebesülteknek ilyen osztályozásáról, azt helytelennek találták, s külön a vezetésem alatti küldötték e célra adományaikat: bizony megeshetett volna, hogy amikor a szeretet és békesség magasztos ünnepén a sebesültek egy részének örömet szereztek, ugyanakkor a sebesültek másik részének, akikről igy megfeledkeztek, talán keserüséget, fájó érzést okoztak volna.

Ugy-e, azoknak, akik a sebesültek részére az Önök kezébe tették le adományaikat, ez nem lehetett a szándékuk?

Magam igazolására fel kell hoznom, hogy én sem ilyen felebaráti szeretetre tanitottam a hölgyeket.

Ugy hiszem, igazam van, ha azt mondom, hogy most az egyszer az igen tisztelt Vörös Kereszt Egyleti önkéntes ápolónők, s különösen az Önök által e célra megválasztott ünnepélyrendező bizottság hölgytagjai nem gondolkoztak a szivükkel is. S ezért voltam kénytelen, mint az igen tisztelt hölgyek volt tanitómestere, még egyszer felemelni szavamat és a szivükhöz szólni, hogy magasztos hivatásuk teljesitése közben a jövőben

válogatás nélkül minden sebesültet egyformán karoljanak fel s akarják, hogy a sebesülteknek gyujtandó karácsonyfa nekik fényeskedjék.

Töltse el szivüket e felséges ünnepen a békesség, azután gondolkozzanak továbbra mindég a szivükkel is!

Üdvözli Önöket volt tanitójuk:

Dr. Csolnoky Ferenc.

A veszprémi Oltáregylet f. hó 14-én *Jankovich-Bésán* Endréné elnöklése mellett választmányi ülést tartott, a választmányi hölgyek teljes számu megjelenésével. A választmányi ülésen *Schmidt* Lajosné beszámolt az Oltáregylet tevékenységéről a mozgósitás idején. Akkor mindjárt feldolgozták az urnők a székeskáptalan kétezer koronát meghaladó adományát a katonák meleg ruháinak elkészitésével. — Az igazgató bejelentette, hogy az egyesület alaptőkéjéből egyezer koronát jegyzett hadikölcsön cimén. A pénztári kimutatás meghallgatása után megbeszélték az egyesület tevékenységét a háboru tartamára. Az egyesületi választmánynak az a felfogása, hogy működését a háboru tartamára a legszükségesebbekre korlátozza. Nem hagyja abban teljesen eredeti célját, egyelőre azonban minden igyekezetével azon van, hogy kivegye részét a hazafias munkából. A befolyó tagsági dijakon és adományokon meleg ruhát készit harcbavonuló honvédeinknek, fehérnemüt a kórházakba került hősöknek. Ugy gondolja az egyesület választmánya, hogy most ennél nemesebb munkát nem végezhet s nem jön ellenkezésbe önmagával. Ép azért ezuton is kéri helybeli és vidéki tagjait, hogy dijaikat ép ugy küldjék be, mint eddig. Imádságukkal könyörögjenek Isten irgalmáért, hogy legyen a mienk a hadi szerencse.

A háboru után kettőzött buzgósággal folytatja majd a megkezdett munkát. Tekintettel a háborura, elmaradt a kérvények benyujtása iránti felhivás is. A készitendő egyházi felszerelésekből ez évben kiállitás sem lesz. Eltesszük a jövő évi munkásság javára.

Elnöknő javasolja, hogy az egyesület a háboru idejére terjessze ki működését a gondozásra szoruló vagy elárvult gyermekekre. Az egyesületi választmány szükebb bizottságot küldött ki, melynek feladata lesz a helybeli egyéb emberbaráti intézményekkel érintkezésbe lépni s a segélyezés, illetve támogatás módozatairól gondoskodni.

Itt közöljük az érdeklődőkkel, hogy a budapesti központi Oltáregylet is a lehető legszükségesebbekre vonta össze ezévi munkásságát s ha kiállitást rendezne is, csak igen szerény keretek között történne. A munkatermek ugyanis most a sebesültek kórháza, az Örökimádás-zárda apácái és az oltáregyleti urhölgyek pedig kézimunkázás helyett sebesülteket ápolnak.

Sebesültjeink karácsonya.

Néhány nap még és ránk virrad a 22-ike, amely napra határoztatott el a sebesültek karácsonyfa ünnepsége és megajándékozása. Szorgos kezek gyüjtik össze mindazt, amivel némikép feledtetni lehetne, hogy mily szomoru karácsony virradt milliókra. Milliónyi a számuk azoknak, akik nem tölthetik e legszebb családias ünnepet a meghitt környezetben: otthonukban, hanem távol övéktől, betegágyon szenvedésben és fájdalommal gondolnak a szebb, a sirás és könyek, a keserüség és bánkódás nélküli szép karácsonyokra. Hol vannak ezek s mikor térnek vissza megint azok a szépséges napok, amelyben szivből fakadó lesz az örömteli kacaj és őszintén megnyilatkozás a lélekben megszülető üde öröm! Amikor nem lesz oly általános a gyász, mert nemzetek virágjára, ifjuságára les a halál, hanem amikor minden keblet az általános és mindenütt való békés fejlődés boldogitó tudata tölti majd be! Istenem, merjünk-e ma erről még akár csak álmodni is. Mi lesz, hogy lesz: ki tudná megmondani? De egyet, hogy ma alig van nemesebb cselekedet, mint azoknak kedvét — örömszerzését keresni, akik érettünk szállottak harcokba s érettünk szenvedtek, — azt mindenki tudja, átérezi és siet is bizonyitani.

Az elmult héten is sokan adakoztak a sebesültek karácsonyi ajándékához. Természetbeli ajándékot adtak: Az Oltáregyesület (Schmidt Lajosné elnöknő utján), Szalay Ferencné, Schwartz Lina, az Irgalmas nővérek, Boda Antalné, özv. Bodáné, Lasskáyné, Galamb Irén, Flink Józsefné, Müller Juliska (Peremarton), Henel Hermin, Tóth Aladárné, Sáry Tivadar (Peremarton), Pfett Fülöpné, Józsa Emoné, Kukorelly, Schlingloff Károlyné, Cser Juliska, Incze Kálmánné, Hircsu Istvánné, Forszt Józsefné, Schön Józsefné, Baumgartnerné, Scheiber Sománé, Frankné, Szanyi Istvánné, Putz Klára, Hamburger Sándorné, Huszár Anna, Németh Béláné, Schönfeldné, Molnár Ernőné, Wetzelné és dr. Zuber Györgyné (Bécs).

Pénzadományokat: Az Angolkisasszonyok növendékei előadásának bevétele 208 K, gróf Festetich Pál vbtt. 200 K, Schneller Ilona (Felsőörs) 25 K, Balázsy Antal min. tanácsos 20 K, Veszprémi kispapok 15 K, dr. Hoss József 15 K, derecskei Fodor Kálmánné és özv. Auerhammer Józsefné 10—10 K, dr. Pados Gábor (Nemesvámos), Ujj Károlyné és Szalai Mórné 5—5 K, Boros Henrik póttartalékos 4 K, Eiselt József 3 K, N. N. és Belán Anna 2—2 K. A már kimutatott összeggel együtt 1455 Korona. Fogadják a lelkes adakozók a bizottság leghálásabb köszönetét.

A multkori kérést, amely társas játékok, (magyar játékkártyák stb.) adására irányult, szivesek voltak többen teljesiteni. Mindazonáltal végtelen hálával venné a bizottság a további ilyen adományokat, amelyeknek szives beküldését 21-ig kéri. Egyéb természetbeli adományok 20-án délután 3 óráig a Szemináriumba Pados Bélához, pénzadományok Koritsánszky Ottóhoz (keresk. iskola) küldendők.

A karácsonyi ünnepély és ajándékozás 22-én lesz az alábbi sorrendben. A bizottság a hatósági vezetőket, a Vörös Kereszt Egyesületet, az egyházakat és a katonai állomásparancsnokot személyesen hivta meg. *A nagyközönséget,* amely oly lelkesen és jó szivvel segitette elő sebesültjeink karácsonyi megajándékozását, *ez uton hivja meg a bizottság.* Legyen mindnyájunk ünnepe ez a nap. A megnehezült időkben nincs különbség közöttünk; egy az érdekünk, egy a törekvésünk. Olvadjon ma mindenki egybe a szeretetteljes megértésben s a béke és egyetértés legyen urrá mindenkin osztály, rang- és valláskülönbség nélkül. Csak igy, s csak ezzel tudjuk megbecsülésünket és hálánkat kifejezni azok iránt, akik életüket is kockára téve, mindnyájunk veszélyeztetett szabadságáért küzdelembe szállottak.

A bizottság az ünnepségen való rövid beszéd megtartására elsősorban Hunkár Dénes főispán urat kérte fel, aki készséggel is vállalkozott erre, de hivatalos elfoglaltsága akadályozza szándéka megvalósitását.

Az ünnepélyek sorrendje a következő: 22-én, kedden d. u. 4 órakor a kereskedelmi és polgári iskolában lévő törzskórháznál, d. u. ½ 6-kor az Irgalmas nővéreknél lévő osztálynál, d. u. ½ 7-kor a Szemináriumban.

Közre fognak működni a városi dalárda, Weeber Erika és dr. Jánosy József. A rövid ünnepi beszédet a törzskórháznál Ovári Ferenc dr. országgyülési képviselő, az Irgalmas nővéreknél pedig Koritsánszky Ottó bizottsági titkár fogja mondani.

A szemináriumi ünnepélyen pedig — mely *az Angolkisasasszonyok intézetében lesz,* — az ünnepi beszédet dr. *Rédey* Gyula nagyprépost fogja mondani.

Szeretettel látunk mindenkit!

HIREK.

— **A veszprémi Szent Vince Egyesület** hálás köszönetet mond *Péller* Pál prelátus-kanonok urnak, ki 100 koronát, és *Reiner* Gyula kanonok urnak, ki 500 koronát juttatott a Sz. Vince szegényeinek. — Az elnökség.

— **Eljegyzés.** Kishindi *Komposcht* Nándor csász. és kir. tüzérfőhadnagy eljegyezte *Illés* Lillit, dr. *Illés* Dezső helybeli ügyvéd kedves leányát.

— **A városi kórházból.** Dr. Csolnoky Ferenc igazgató-főorvos és a városi kórházban szolgálatot teljesitő vörös keresztes hölgyek, a városi kórházban ápolt sebesült katonák részére december 23-án délután 5 órakor karácsonyi ünnepélyt rendeznek, melyre az érdeklődő nagy közönséget ezuton is meghivják. A karácsonyfánál *Lukcsics* Imre karkáplán mondja az ünnepi beszédet.

— **Változás a karácsonyfa-ünnepélyen.** A szemináriumban elhelyezett sebesülteket a váratlanul érkező ujabb sebesültszállitmány miatt a többi kórházakban kellett szétosztani. E miatt a szemináriumban jelzett ünnepély nem itt lesz, hanem az *angolkisasszonyok intézetében,* az előbbi közlemények egyikében jelzett időben.

— **Meghivó** Őeminenciája kegyes jóvoltából a kis ovodásoknak e hó 20-án tartandó karácsonyfa-ünnepélyére. Kezdete d. u. 4 órakor. Belépő-dij 50 fillér, a sebesült katonák javára. Müsor: 1) Ima. 2) Ének. 3) Köszöntő vers. Mondja: Wéninger Jóska. 4) Bözsike aggodalma. Vers. Mondják: Fuchs Margit, Kiss Ilus és Szabó Laci. 5) Karácsonyi tündérjáték. Szereplők: Kis leány: Wéninger Bözsi. Tündér: Fehér Edith. Virágok: Kiss Ilus, Szabó Annus, Sörfőző Margit, Husvéth Margit, Csepelyi Ilonka, Klein Irén, Péller Panni, Holczer Mariska. Törpék: Péller Guszti, Barták Feri, Neumayer Karcsi, Prém Jóska. 6) Mosolygás a szemben. Vers. Mondja: Horváth L. 7) Ének. 8) Élőkép. 9) Ima.

— **Adományok karácsonyfára.** *A veszprémvárosi kórházban* ápolt sebesült katonák karácsonyfája javára a következő adományok folytak be: Hunkár Dénes főispán és neje 50 K, Városi tanács 50 K, veszprémi Vörös Keresztt-Egylet 100 K, Halmi Nándorné, Keczer Imre, Gubicza Lajos 5—5 K, Wolfram János 2 K, Veszprémi növendékpapság 15 K, dr. Hoss József 15 K, Fehér Sándorné 100 K, Angolkisasszonyok intézete 100 K, Koronczai János olvasnivaló folyóiratok, Rosos István 10 K, Rosos Irén 6 zsebkendő, Somogyi Szidike és Petró Mariska 16 pár érmelegitő és földieper-tea, Veszprémi Oltáregylet 144 zsebkendő, 1 pár meleg harisnya, 2 pár térdmelegitő, 24 ing, 24 alsónadrág; Auerhammer Józefin tepés, Punka N. 2 doboz cukorka, ifj. Neu Jakab 10 pár érmelegitő, Fekete Gyula 11 vég selyemszalag, Stern Fülöp 12 tucat cipőfűző, Angolkisasszonyok intézete 50 K, gróf Festetich Pál 50 K, Halmiék szakácsnéja és szobálanya 2 K, két urhölgy 30 drb ceruza, 1 doboz levélpapir, 100 drb tábori levélap. A nemes szivü adakozóknak ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a kórház igazgatósága.

Az állami gyermekmenhelyen gondozásban levő gyermekek karácsonyfájára Fehér Sándorné 20 koronát adományozott, mely adományért az igazgatóság ezuton is köszönetet mond.

— **Kispapok a sebesülteknek.** A városi kórház sebesült katonáinak karácsonyfájára több adományt jelez mai számunk. Ezek közt szerepel a veszprémi növendékpapok adománya is. Ezt az adományt szebbé, nagyobbá varázsolja a kisérő levél, melyet tartalmának nemessége s kedves közvetlensége miatt ime, közönségünk elé tárunk: Tekintetes Igazgató-főorvos ur! Alulirottak azon kérelemmel küldik ezen kis összeget az Ön kezéhez, hogy sziveskedjék azt elfogadni sebesült hős katonáink karácsonyi ünnepélyének költségeire. A szeretet és hála némi adója, vagy jobban mondva elismerése akar ez lenni részünkről azon nagy áldozatokért, melyeket hős katonáink a haza védelmében, az ádáz tusákban hoztak. Annál is inkább, mert e katonák értünk is és helyettünk küzdöttek. Állami törvényeink ugyanis méltányolva azt a munkásságot, melyet az emberiség szellemi javára kifejtendők leszünk, minket egyelőre a hadviselés kötelezettségeitől felmentenek. Mikor tehát e vitézek az értünk is vivott harcban megsebesültek, még nagyobbá nőtt szeretetünk és hálánk iránt. Értük mondott mindennapi imánkon kivül szeretnők ezt kimutatni az által is, ha nagyobb összeget adhatnánk karácsonyi ünnepélyükre. Anyagi körülményeink miatt azonban ez nem áll módunkban. Hisz' a kispapok legnagyobb része ugyis annak a néposztálynak fiai közül való, mely néposztály ebből a nagy önvédelmi harcból ugy anyagilag, mint erkölcsileg kiveszi a maga részét. Megértve a nagyidők szellemét, mi is megtesszük a magunk részéről amit tehetünk. Fogadja tehát Tekintetes Főorvos ur e pár koronát jószivvel és méltóztassék a sebesült katonák karácsonyi örömét ezáltal is emelni. — Hazafias üdvözlettel, Veszprém, 1914. dec. 13. *A veszprémi növendékpapság.*

— **Az Auguszta Gyorssegély Egyesület** által a vármegye főispánjához megküldött gyüjtőiveken a harctéren küzdő katonáink részére karácsonyi ajándékul küldendő „Auguszta-csomag"-ok vételére a következő adományok folytak be: Hunkár Dénes 20 kor. Veszprémi cserháti társaskör 18 kor. Keresztény munkásegylet 10 kor. Koller Sándor, Lánger Alajos 6—6 kor. Mórocza István, Csapó Kálmán, Hangay Géza, Faust Elek, Reé Jenő, dr. Véghely Kálmán, dr. Tóth Béla 3—3 kor. dr. Kerényi Alajos, dr. Bibó Károly, dr. Botka István, dr. Szeiberling Rezső, dr. Bajóthy Ödön, Keczer Imre 2—2 kor. Göndör Ferenc, dr. Pólya Sándor, Rada József, Győrffy Dániel, Szemerey János, Biczi Károly, Tisztartó Sándor, Széll István, Kamarell József, Próder István, Kurtz Gyula, Velty István, Schön József, Radocza Vince, ifj. Zuschman

János, Boor Lajos 1—1 korona. Ligethy nővérek gyüjtése 224 kor. Összesen 337 korona. — Ez összeg a vármegye főispánja által az Augusztaalap központi irodájába küldetett el.

— **Halálozás.** Sok szenvedés s a lelkiviláglanság hosszu, sötét éjszakája után *Vikár* Lajos városi nyugalmazott főjegyző, december 12-én elköltözött az örök világosság honába. Kitünő, közbecsülésben álló tisztviselője volt városunknak, melynek szolgálatába nemcsak becsületes, hűséges munkásságát, hanem odaadó szorgalmát, fáradhatlan munkakedvét is elszegődtette. Egyéniségének stiljét nem cicomázták külső csillogásban nyilvánuló vonások. Egyenes, lélekből eredő volt az ő egész emberi mivolta s ez a szép egyszerüség, ez a szép jellemből kiragyogó puritánság nagyobb férfiékesség volt minden lelki cifraságnál. Közpályája alkonyodásán érte megrázó tragikuma. Ambiciós lelkére éppen akkor borult az öntudatos élet megölő árnya, amikor érdemes szolgálata jutalmául a megüresedett polgármesteri szék gazdáját látták benne. Mint helyettes polgármester került egy budapesti szanatóriumba s ott is kereste fel a könyörületes halál, hogy 69-ik évében elhivja a békés, szenvedéstelen örök megnyugvásba. Holttestét a szerető család haza hozatta s kedd délután óta itthon pihen hazai földben. Özvegye, szül. *Töttössy* Mária, három fiu- s egy leánygyermeke s szeleskörü rokonság siratja a megboldogultat, akiknek fájdalmában az egész város közönsége mély részvéttel osztozik. Nyugodjék békességben.

— **Adományok a Vörös Kereszt javára.** Jankovich-Besán Józsefné adomány cimén 30 koronat juttatott a Vörös Kereszt-egyesületnek, tagsági díj cimén pedig 20 koronát. Koller Sándorné illetékes helyére juttatta s egyuttal az adományokért hálás köszönetet mond.

— **Hősi halál.** *Técsi* Géza főhadnagy az északi harctéren sulyosan megsebesült s kapott sebei következtében december hó 9-én egyik bécsi kórházban elhunyt. A család a holttestet hazahozatta Veszprémbe s december 14-én temették el az alsóvárosi temetőbe. Haláláról a családon kivül a m. kir. veszprémi 31. honvéd gyalogezred tisztikara is adott ki gyászjelentést.

— **Sebesült katonák érkezése.** E hó 14-én ismét mintegy 170 harctéri sebesült érkezett városunkba a szerb harctérről. Ezeknek egyrésze a katonai tartalék kórházakba, egyrészük pedig a Veszprém városi nyilvános kórházba lett elhelyezve.

— **Költözködik az alispán.** *Koller* Sándor Veszprémvármegye alispánja január elsejével nyugalomba megy. Most költözik a vármegyeházán levő lakásából, mely hallomás szerint januártól kezdődőleg ideiglenes iskola lesz a gimnáziumbeli diákok részére. Itt emlitjük meg, hogy az alispán, költözködése miatt többrendbeli butort áruba bocsát. Az érdeklődők megtekinthetik a vármegyei székházban a várnagy utján.

— **Adakozások.** Az irgalmas nővéreknél ápolt sebesültek részére adakoztak: Rosos István 4 dióskalács, dr. Molnár Dénes 16 pár harisnya, 12 zsebkendő, bor és sütemény; Bokrossy Viktorné 2 nagy üveg befőtt és cigaretta; Halmi Nándorné 4 korona, 2 ing, 6 üveg befőtt, N. N. 3 kis vánkos, 6 ing; Polgár Dávidné 4 üveg befőtt, 1 pár térdvédő, 2 pár érmelegitő; Winter Sándor 12 pár harisnya.

— **Iskoláink.** Csakugyan kilátás van rá, hogy főgimnáziumunk ujév után megnyilik. Ugy halljuk, hogy magában az intézetben is megmaradt a görögpótlósok s a fizikai szertár terme. Ehhez legelőször a polgármester ajánlotta fel a városi tanácstermet s árvaszéki hivatalt fütéssel és világitással. A még szükséges helyeket a kir. törvényszék két esküdtszéki terme s a vármegyeház egyes termei pótolják. A Dávidikumnak is rendelkezésére marad a földszint s az első emelet, vagyis a *régi* intézet. Nagy megnyugtatás ez a szülőknek, akik fiaikat ebben a konviktusban neveltették s most majdnem arra kényszerültek, hogy idegen helyre szoruljanak. Az elemi oktatás rendben folyik az egész vonalon. A kath. fiuiskolák hat osztályáról irt multkori hiradásunkat oda helyesbitjük, hogy minden osztály hetenkint nem két, hanem három délután részesül oktatásban.

— **A karácsonyesti világosság.** A villamos áram mostani korlátozása miatt igen sokan aggódtak, hogy a karácsonyest kedves, áhitatos hangulatát bántóan zavarja meg az esti sötétség. Az aggódók megnyugodhatnak. Dr. *Komjáthy* László polgármester az áramkorlátozás megállapitásakor a karácsonyest teljes világitását kikötötte. Égnek az egész és féléjjeli lámpák, az ivlámpák s a lakásokban is lesz áram egész éjjel. Az ünnepnapok alatt azonban, sajnos, visszaesünk az eddig való sötétségbe, amelynek végleges megszüntetését egyelőre alig remélhetjük. Éppen azért a városi hatóság ezuton is kéri a közönséget, hogy az árammal a lakásokban, üzletekben, vendéglőkben s kávéházakban takarékosan bánjanak, mert máskülönben erős korlátozást léptetnek életbe.

— **Aranyat vasért.** *Hunkár* Dénesné őméltóságához az „Auguszta-gyorssegélyalap" javára a következő adományok folytak be: *Veszprémből:* Szász Mariska 1 gyürü, Fabb nővérek 1 fülbevaló és 2 gyürü, Sebestyén Irén 2 fülbevaló, dr. Sáary Jánosné 2 gyürü, Simon Antal 1 gyürü, özv. Enyedy Béláné 1 gyürü, Gaál Sándor 1 karkötő és 2 gyürü, Adorján Mórné 1 gyürü és 1 lánc szivvel, dr. Misley Sándorné 2 gyürü és 1 lánc, Sebestyén Erzsike 1 lógó és törmelék, Uj Károlyné 1 gyürü és 2 fülbevaló, dr. Misley Sándorné 3 gyürü és 2 fülbevaló (törött), özv. Tóth Jánosné 1 fülbevaló és 1 gyürü. — *Devecserből:* Kollin Berta 1 gyürü, Groszmann Zsuzsi 1 tü, Kollin Adolfné 1 gyürü, Molnár Juliska 1 sziv, Sikos Ella 1 gyürü és 1 kereszt, Nay Rózsi 1 gyürü, Szalay Mariska 1 sziv, Kollin Lajos, Kovács János, Fridmann Ágnes, Somogyi Ilona, Biró Imre, Friedmann Antal, Berán Ilus, Nagy Erzsi 1—1 gyürü; Markos Tera 2 fülbevaló, Szabó Lujza 2 fülbevaló, Diósi Margit 1 gyürü (törött), Spiegel Mariska 1 kereszt.

— **Halál a harctéren.** Egyházmegyénk kath. tanitói közül sokan küzdenek az északi s a déli harctéren. Sebesülés hirét hallottuk már nem is egyről, sőt a gazdátlan hiradás halálesetekről is ad számot. Hallomások után. Ezek a halottak még feltámadhatnak, aminthogy nem egy esetben fel is támadt s hazatért a megsiratott halott. A babocsai kath. tanitó, *Roboz* Jenő halála azonban bebizonyosodott. Fiatalon, 30 éves korában lett hősi áldozata a hazavédelemnek. Hitvese s népes rokonsága megható gyászjelentésben öntötték ki szivüknek fájó keservét. Nyugodjék békében.

— **Az uj kereskedelmi iskola.** A város vezetősége az uj kereskedelmi iskola helyéül a püspökmajor mellett levő emelkedett sarokhelyet jelölte ki. A város csere utján jutna ehhez a területhez, melynek célszerüségét az a körülmény is javalja, hogy ezáltal a Jeruzsálemhegy is diszes középülethez jutna. Kitünő levegő, csend és szép környezet is előnvei ennek a választásnak. Ujabban azonban azt halljuk, hogy a tanári testület a kereskedelmi iskola helyéül a buzapiac terét ajánlja a miniszternek. Tehát azt a helyet, amelyet a város kereskedelmi s ipari fontos érdekekből minden foglalástól megvédett. Hogy ebből a területből a város nagy érdekeinek kockázása nélkül kiszorithat-e 1200 négyszögöl helyet, azt majd akkor vitatják meg, ha a dolog hivatalos elbirálás alá kerül. Most még annyiban van a dolog, hogy a városi hatóság egy szakközeg kiküldését kéri a kultuszkormánytól a helyek helyszini tanulmányozása végett.

— **Petróleumszállitmány.** A város ismét tetemes petróleummennyiséghez jutott. Véletlenül a hajmáskéri állomásra 140 hordó oly petróleumszállitmány érkezett, mely rendelőjének nem volt átadható. Ezt a város hatósága megtudta s az egész szállitmányt a város részére átvette. Ugy értesültünk, hogy a villanytelep számára rendelt s a gépek hajtására szükséges nyersolaj is már uton van sőt 100 mázsa már helyen is van, s igy a villanyvilágitásban akadály nem lesz.

— **Halált okozó gondatlanság.** Szentkirályszabadja községben e hó 15-én este Ujvári István házában Cselikovszky Vencel és Menyhárt József tüzéraltisztek beszélgettek Illés Mária 17 éves hajadonnal. Az egyik tüzér eközben a nála levő Frommer-féle revolverjét mutogatta. A háziasszony figyelmeztette a tüzéreket, hogy ily veszélyes fegyverrel ne játszanak. A figyelmeztetés azonban nem használt. A fegyver véletlenül elsült s a golyó a fiatal leány oldalát találta és egész mellkasán áthatolva, az átellenes falban állt meg. A sebesült összeroggyott s pár perc alatt megszünt élni. A kir. törvényszék a vizsgálatot elrendelte s annak teljesitésére *Schätzler* István vizsgálóbirót, dr. *Csolnoky* Ferenc kir. törvényszéki orvost és dr. *Pillitz* Pál kórházi orvost küldte ki. Az ügy fontosságára való tekintettel dr. *Lányi* Sándor kir. ügyész is megjelent a vizsgálatnál. A tüzérség részéről *Fodor* Kálmán tüzérhadnagy lett kirendelve. A boncvizsgálat azt állapitotta meg, hogy a szerencsétlen leány halálát belső elvérzés okozta, mert a golyó mindkét tüdőszárnyon keresztül ment és a főeret szakitotta át. A tüzérparancsnokság rögtön megtette a legsürgősebb intézkedést, hogy a sebesült a legrövidebb idő alatt orvosi kezelésbe részesülhessen. Szentkirályszabadján azonban orvos nincs s mire a Veszprémből hivott orvos megérkezett, már csak a halál beálltát állapithatta meg. A tüzérségtől vett értesülés szerint a katonáknak élestöltényeiket nem is lett volna szabad maguknál tartaniok. Azért most ebből az esetből kifolyólag szigoru vizsgálatot tartottak, hogy a harctérről visszaérkezettek nem rejtegetnek-e maguknál ilyen töltényeket.

— **Vonatközlekedés korlátozása.** A zágrábi üzletvezetőség dec. 15-től kezdve vonalain kellő kihasználhatás hiánya miatt több vonat közlekedését beszüntette. Minket leginkább érdekel a Tapolca—Adonyszabolcsi vonal. Ezen a vonalon beszüntették az 1111-es, 1112-ős, az 1121-es sz. vonatokat az egész vonalon s az 1122-es vonatot Adonyszabolcs és Alsóörs között. Az 1111-es vonat d. e. 9 ó. 35 p.-kor indult Tapolcáról s ehhez volt csatlakozás Veszprémből a 10 ó. 44 p.-kor induló vonattal Balatonkenese—Budapest felé. Az 1112-ős vonat déli 12 ó. 44 p.-kor indult Adonyszabolcsról s ehhez volt csatlakozás Veszprémből a d. u. 2 ó. 6 p.-kor induló vonattal Balatonfüred—Tapolca felé. Az 1121-es vonat esti 9 ó. 15 p.-kor indult Tapolcáról s éjjel 3 ó. 15 p.-kor ért Adonyszabolcsra. Ehhez nem volt egyéb csatlakozássunk, mint d. u. 4 ó. 57 p.-kor, de alsóörsön a Budapest felé utazóknak várniok kellett esti 11 ó. 54 p.-ig. Az 1122-es vonat éjjeli 1 ó. 10 p.-kor indult Adonyszabolcsról s hajnali 5 ó. 04 p.-kor ért Alsóörsre.

— **Lesz még gyümölcs a fán.** Nagy a magyar nemzet vérvesztesége. Folyik északon és délen, hogy a vérözön nagy és szent áldozatából egy boldogabb, hatalmasabb uj Magyarország szülessék. Ily emberveszető fergetegben örömmel látjuk, ha a születés statisztikája bőséges istenáldásról beszél. Megnyugszik a lelkünk, mert éledő reményünk a magyar nép fájának lombosodását tárja elénk. Szentgál-Tiszai pusztán is ilyen bő termékenység jelentkezett Eckert Istvánéknál. Felesége Fischl Anna földművesasszony három fiugyermeket szült. Károly dec. 9-én, Mátyás 10-én délelőtt s István az napon délután született. Zöld István szentgáli esperesplébános keresztelte meg az ujszülötteket, akiknek mindegyike él. A derék édes anyának sincs az életadással járó gyengeségen kivül más baja. Sok ilyen termőfát a magyarnak s akkor csakugyan lesz még gyümölcs a fán.

— **A felekezeti tanitók nyugdijjogosultsága és az özvegyek, árvák ellátása.** Azon eshetőséggel szemben, hogy a tiz évi szolgálattal nem biró és a harctéren munkaképtelenné vált vagy pedig elesett tanitók özvegyeik és árváik végellátást a fennálló törvények értelmében nem nyerhetnének, a Kath. Tanügyi Tanács elnöksége folyó évi december hó 3-án tartott üléséből kifolyólag azzal a kéréssel járult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy különös figyelemmel a minden tekintetben kivételes méltánylást érdemlő körülményre, az országgyülés utólagos jóváhagyása reményében kivételesen rendeletileg intézkedjen arra nezve, hogy az állami tisztviselők nyugdíjaztatását szabályozó 1912. évi LXV. törvénycikk vonatkozó rendelkezései a nyugdíjigény időbeli jogosultságának megállapitását illetőleg a felekezeti és községi tanitókra és azok hozzátartozóira is kiterjesztessenek. A kérést igen helyesen azzal indokolja, hogy mikor a nemzet fegyverforgató férfiai a harcmezőn az egész világ által elismert páratlan vitézi hadi erények gyakorlásában ékeskednek, nemes önfeláldozással teljesitik szolgálatukat: abban a magyar tanitóság nemcsak azért vesz részt, mivel hűségesen teljesitett működésének hatalmas eredménye nyilatkozik meg, hanem azonkivül a fegyveres szolgálatra alkalmas tagjai személyesen is résztvesznek a nemzet véres hadjáratában és igy méltókká váltak arra, hogy kérésük teljesittessék. A kérvényt a Tanács a Bibornok Hercegprimás közvetitésével terjeszti föl, aki mint tanitóbarát, készséggel fogja azt magas pártfogásában részesiteni.

— **Kertész Kálmán,** lapunk volt szerkesztője, „*A megtért katona*" cimmel hazafias szinmüvet irt. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Alkalmi előadások tartására igen célszerü. — Ugyancsak az ő tollából jelent meg a „*Tábori levelek*"-ből az első.

— **Lewisch Robert** egyházi müipar-intézetének mai hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Népies ismeretterjesztő előadások.** Az országos szabadoktatási tanács államsegélyből leendő díjazás mellett Bakonyszentlászlón 6, Almádiban 9, Királyszentistvánon 6 és Tésen 10 előadást engedélyezett.

— **Uj iparvasut.** A vasmegyei cukorgyár részvénytársaság lóüzemü gazdasági vasut épitésére kért engedélyt, amely vasut Kéttornyulakból kiindulva Borsosgyőrön át a mezőlaki vasuti állomást érintené és onnét Mihályházán át a pórszalóki alsó erdőig menne. A vasut hossza 17 kilóméter. Ezen szállitaná a részvénytársaság az egyes uradalmakból a cukorrépát a mezőlaki államásra.

— **Fata** János lakatosmesterhez egy **tanuló felvétetik.** Veszprém, Temetőhegy, Béla-utca 1. sz.

A háboru krónikája.

December 14. A nyugat-galicziai csatában az oroszok déli szárnyát tegnap Limanovánál megvertük és visszavonulásra kényszeritettük.

A Kárpátokon át előrenyomult csapataink — ismét többszörös harcok között — erélyesen folytatták az ellenség üldözését.

Délután elfoglaltuk Ujszandeczet, Grybow, Gorlicze és Zmigrod helységekbe is ujból bevonultak csapataink.

Zemplénvármegyét az ellenségtől teljesen megtisztitottuk.

A nagy események szinhelyétől eleső keleti Erdős-Kárpátokban az ellenség a hegy gerincétől délre sehol sem tudott jelentékeny tért foglalni.

Dél-Lengyelországban nam volt harc.

Lowicztól északra szövetségeseink eredményesen folytatták az oroszoknak jól megerősitett állásaik ellen intézett támadásaikat.

A németek Észak-Lengyelországban több ellenséges hadállást foglaltak el. Eközben 11000 oroszt fogtak el és 43 géppuskát zsákmányoltak.

A nyugati harctéren a németek előrehaladnak.

December 15. Nyugat-Galicziában folytattuk az oroszok üldözését. Immár Dukla is ismét birtokunkban van.

A Kárpátokon át előrenyomult oszlopaink tegnap és tegnapelőtt 9000 ororoszt fogtak el és 10 géppuskát zsákmányoltak.

Lovicztól északra szövetségeseink támadása az Alsó-Bzura felé még előbbre haladt.

Kelet-Poroszországból és Dél-Lengyelországból nincs fontosabb jelenteni való

A Drinától délkeleti irányban inditott offenzivánk Valjevótól délkeletre nagy tulerőben levő ellenségbe ütközött és nemcsak föl kellett adni az offenzivát, hanem számos hét óta makacsul, hősiesen, de nagy vesztességgel küzdő csapatainknak messzebbre vissza is kellett vonulniok. Ezzel szemben áll Belgrád bevétele.

Az ezekből eredő egész helyzetnek ujabb hadműveleti elhatározások és rendszabályok lesznek a következményei, amelyeknek az ellenség visszaszoritását kell szolgálniok.

A németek tegnap visszaverték a franciák támadását. A francia kormány uj behivást rendelt el.

December 16. Nyugat-Galicziában hadseregeink offenzivája az ellenséget visszavonulásra kényszeritette és az oroszok arcvonalát Dél-Lengyelországban is megingatta. Az ellenséget Nyugat-Galicziában dél felől fáradhatatlanul üldöző csapataink tegnap Jaslo—Rajbrodt-vonalba jutottak.

Üldözés közben, valamint az utolsó csatában az eddigi jelentések szerint 31.000 oroszt fogtunk el.

Ma hirek érkeztek arról, hogy az ellenség a Rajbrodt—Niepolomicze—Wolbrom—Novoradomsk—Piotrków egész vonalán visszavonuló mozdulatokat tesz.

Az Erdős-Kárpátokban az ellenséges erőknek a Latorcza völgyében való előnyomulása ellen megfelelő intézkedéseket tettünk.

Kelet-Poroszországban nincs semmi ujság.

Hadvezetőségünk jelenti, hogy jobbszárnyunk szükségessé vált visszavonulása folytán előállott hadműveleti helyzet tanácsossá tette, hogy Belgrádot egyelőre feladjuk. A várost harc nélkül ürítettük ki. A csapatok a kiállott fáradalmaktól és harcoktól szenvedtek ugyan, de a legjobb szellemtől vannak áthatva.

A franciák tegnap több ponton eredménytelenül támadtak. Yperntől délre a németek ellen intézett támadásuk összeomlott, miközben nagy veszteségeket szenvedtek.

Ailly-Apremont környékén (St. Mihieltől délre) a franciák négyszer intéztek rohamot, de támadásaik meghiusultak. A Vogézekben a harcok még folynak.

Van határán a török csapatok és az orosz csapatok közt tovább tartanak az összeütközések, miközben a törökök előnyben vannak.

December 17. Galiciában és Dél-Lengyelországban a visszavonuló ellenséget az egész arcvonalon üldözzük. A Dunajec völgyében csapataink harcolva, Zaklicyn-ig nyomultak előre. Bochniát is megint elfoglaltuk.

Dél-Lengyelországban az ellenséges hátvédek visszavonulni kényszerültek a szövetségesek elől.

A Kárpátokban az oroszok a Latorca-völgyben még nem tettek le az előnyomulásról.

A przemysli helyőrség ujabb nagy kirohanást tett, mely alkalommal magyar honvédek kitüntették magukat.

A keletporoszországi határon nincs semmi ujság.

Dél-Lengyelországban a szövetséges seregek tért nyernek.

A német-francia harctéren a tengerpart birtokáért ujabb támadás történt az ellenfelek részéről. A szövetségeseknek támadását a németek visszaverték és 450 franciát elfogtak. Egyenetlenség van a francia és az angol hadvezetőség közt.

A Pyreneusok körül.

— Irta: **Zsigmond János.** — 5

Rájuk is alkalmazható az emlitett Napoleon-féle mondás. Nem kellett más, mint a háboru okozta szenvedély fölébredése és előtört a franciából a szunyadó kelta és barbár frank jellemvonás és természet, miket eddig olyan szépen eltakart és elaltatott a kultura máza és leple. Ugyanez alkalmazható a kulturájukkal szintén fennen dicsekvő angolokról is. Az angolokat is elég volt egy kicsit megvakarni a háboru szenvedélyének a vakarójával és előbujt belőlük nyomban az angol, és szász barbarizmus, füszerezve egy kis öskelta szenvedélyességgel.

A robbanó golyók használata, az ellenség sebesültjeinek elhanyagolása még a „gyengéd" nők részéről is, valamint a hadifoglyokkal való durva bánásmód stb. mind az eddig szunnyadó, de örökölt barbár természetnek a fölébredését mutatják.

Naturam expellas furca, tamen neque recurret (Üzd ki bár a természetet vasvillával, mégis vissza fog térni) mondásban sok igazság rejlik. Főleg olyan népeknél szokott az ilyen visszatérése előfordulni az eredeti természetnek, melyeknél a külsőségekre nagyobb sulyt szoktak helyezni, mint a belső lényegre. Az ugynevezett etiquette nagyon sok belső ocsmányságot takarhat és takar is, mint azt fájdalommal tapasztalhatjuk a most folyó háboru borzalmai közepette is.

Szép a külső formaság, de igazi értéke csak akkor van, ha azzal összhangzásban van a belső tartalom is. Enélkül a civilizált ember csak értéknélküli szépen felöltöztetett báb, belső érték nélkül.

Az olasz tavak vidéke.

Az olasz és francia Riviera szépségeiben gyönyörködni akarók alig választhatnak rövidebb és szebb utirányt, mint az olasz tavak vidékét. Azt hiszem, ennél bájosabb helyeket alig találhatni valahol. Nem csoda, ha már a régi római uri világ itt keresett menedéket a nyári nap heve ellen, ahol egyuttal alkalma volt gyönyörködni a természetadta szépségekben. Az Alpesek fenséges zordonsága itt már megszünik és helyett ad a természet bájainak, melyeknek csodálatába szinte belefárad a szemlélő, de azért meg nem unja egy pillanatra sem. Annyira urrá lesz itt a természet az ő lebilincselő és ellenállhatatlan bájaival az emberen, hogy nincs az a gond, nincs az a bánat, amit időről-időre itt el ne feledne a halandó jövevény, mikor a természeti szépségeknek uj meg uj változatai tárulnak szemei elé.

Megfeledkezik, itt időnként az ember magáról, multjáról, jelenéről és jövőjéről egyaránt és csak abban a csodás szépségü világban él, mely ott minden oldalról környezi. Az Alpesek itt uj mezben jelennek meg. A zordon szépségével elragadó alpesi világ itt uj világgá alakul és mintha nem is ugyanazon hegységnek nyulványai volnának, annyira más világot tárnak a szemlélő elé.

Itt már az enyhe déli szellő átalakit mindent, ami csak a föld fölszinén terem. Az Alpesek növényvilágát fölváltja a délibb, az enyhébb éghajlat növényvilága: itt már van hatása a déli nap éltető melegének, amit a helyenkint mutatkozó délszaki növények is elárulnak. Itt ereszkednek le az Alpesek a felhők régióiból a lombardiai sikság felé, mindig kisebbek és kisebbek lesznek a fentebb még égig nyuló hegyek, mig végre végleg eltünnek és teljesen egybeolvadnak a lombardiai alföld hatalmas rónaságával. Északon még fényben tündökölnek az Alpesek hóboritotta ormai, mig lábaiknál már más világ uralkodik.

Hasonlithatatlanul nagy ellentét uralkodik az Alpesek világa és a lábaiknál elterülő, a lombardiai sikság felé folytonosan lejtő vidék világa közt. Nemcsak a növényzet változik meg és vele más szint ölt az egész környezet is, de megváltoznak az emberek is: az Alpesek komoly népét vidám, dalos nép váltja itt már fel. Nincs itt már nehéz életküzdelem, a megélhetés könnyebb és az emberek is átalakulnak kedélyben, modorban, hangulatban egyaránt.

Valamikor római lakosság lakta ezt a vidéket is, amit bizonyit az itt lakó olasz lakosság, mint a rómaiak maradványa. Sőt meglepő, hogy az olasz elem annyira behatolt az Alpesek közé, ott hagyván a minden jóval kecsegtető lombardiai sikságot. Svájc déli kántonjai, elsősorban Tessin kánton lakossága messze be a zordon Alpesek mélyéig mind csupa olasz. Nem csak a tavak bájos vidékeit tartotta meg az olasz elem, hanem szinte merész vállalkozással fölhatolt az Alpesek belsejéig, vállalkozván olasz létére arra a küzdelmes életre, ami az Alpesek között az emberekre vár. Föltünő ez elsősorban azért, mert az olasz által kedvelt kényelem az Alpesek közt föl nem található: ott munkával, kemény munkával lehet csak a megélhetést biztositani.

A lago di Como.

Az első tó, melyhez nyugat felé haladva érkezünk, a Como-tó. Nevét Como városától kapta, mely a tó legdélyibb fekvésü partjánál van. Hajóval utazva az egész tó hosszát végig élvezhetjük és gyönyörködhetünk a partokon, valamint a hegyoldalakon elterülő vidék szépségeiben: a festői fekvésü községekben, a hegyek oldalán szétszórtan fekvő fehér házikókban, az üde zöld növényzetben és minden, egyébben, amit csak az ilyen hihetetlen változatosságu vidék, nyujthat.

Hazánk legelső és legnagyobb templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépitészet, aranyozás és festészet. Templomok stilszerü uj berendezése. Oltárok, szószékek, keresztkutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerübbtől a legművészibb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtekintés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készitett munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyithatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

itt is uralja észak felöl a látóhatárt az örök hóval boritott Alpesek fehérlő hegylánca, ami kellemes ellentétet képez az alatta elterülő vidék enyhe éghajlatával és a neki megfelelő növényzetével.

Emeli ezeknek a tájaknak a szépségét az, hogy nem meredek sziklafalak és hegyoldalak közt kanyarognak a tavak vizei, hanem az Alpesekhez képest szelid emelkedésü és bőséges kilátást engedő hegyek fogadják ölükbe a tavak vizét. Nagy ellentét ehez képest az Alpesek belsejében elterülő tavak és az őket környező hegyek által nyujtott kép. A meredek és felhőkig nyuló hegyek közt elterülő belső alpesi tavakon néha esti homályszerü sötétségben jár a hajónk, ugy hogy bizonyos kellemetlen érzés vesz erőt az embereken, mikor világos nappal homályos helyre jut, ahova a hegyek ormai nem engedik le a fönt ragyogó nap sugarait. Az olasz tavak bármelyikén ellenkezőleg van. Ott állandóan tündöklő napfényben, beláthatatlan messzeségben gyönyörü kilátás élvezése mellett utazunk, ahol még a lehangolt kedély is fölvidul és a természeti szépségek iránt érzéketlen lélek is talál olyan benyomásokra, melyek feledhetetlenek maradnak rá nézve mindvégig.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága fiunknak, a harctéren nyert sulyos sebesülés következtében elhunyt **Técsy Géza** m. kir. honvédfőhadnagynak gyásztisztességén megjelentek s részvétükkel nagy bánatunkat megenyhiteni kegyesek voltak, ezen az uton mond hálás köszönetet a

Técsy-család.

KÖZGAZDASÁG.

Veszprémi gazdák gyülése.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányi ülést tartott f. hó 13-án, *Hunkár* Dénes főispán elnöklete alatt. A választmányi ülést az évi rendes közgyülés követte. Tudomásul vették a nagy számban összejött egyesületi tagok a jövő év munkaprogrammját s elhatározták, hogy a háboru dacára is a lehető legnagyobb tevékenységet fogja kifejteni az egyesület.

Különösen nagy gondot fordit arra, hogy a jövő évi termést biztositsa. E célból tervbe vette, hogy tavaszi buza vetőmagot fog kiosztani a kisgazdák között s igy az elmaradt őszi buzavetést tavaszi buzával pótoltatja.

Feliratot intézett a földmivelésügyi kormányhoz annak kieszközlése végett, hogy a jövőben a katonai előfogatokhoz ne alkalmazzanak kocsisoknak oly polgári egyéneket, kik soha katonák nem voltak, mert a hadbavonult cselédeken kivül, ezekkel az összes munkásokat elvonják a gazdaságokból. Igy pedig fennakad a gazdaságok üzeme, de még állatgondozó sem marad. Javasolja a választmány, hogy a harctérre kirendelt előfogatokhoz lóhiány miatt be nem hivott huszár népfölkelőket alkalmazzanak, az egyes gazdaságokban pedig, hol igen nagy a munkáshiány, a népfölkelő pótzászlóaljból vezényelndők ki állatgondozókul oly népfölkelők, kik fegyveres szolgálatra orvosi vélemény szerint ugyis alkalmatlanok.

Kéri az egyesület a hadvezetőséget, hogy a tavaszi gazdasági munkálatokra hadifoglyokat adjon az egyes gazdaságoknak.

Elhatározta a választmány, hogy a Veszprémben ápolt beteg, sebesült és lábadozó katonák részére boradományt kér karácsonyi ajándékul a megyei szőlősgazdáktól.

Ügyvezető-titkár bejelenti, hogy a folyó évben gazdasági előadásokra nem kap az egyesület segélyt, de hogy az egyesületnek ezen egyik fontos ténykedése el ne maradjon, javasolja, hogy felkérendők a vármegye intelligens birtokosai és gazdatisztjei, hogy a tél folyamán a községekben gazdasági előadásokat tartsanak. Ezeknél az előadásoknál nagy sulyt helyezzenek arra, hogy kioktassák különösen a kisgazdákat, hogy a háborus idők alatt mi a mezőgazdák legfontosabb feladata. Ez pedig nem más, mint az élelmiszükséglet biztositása, állatállományunk pusztulásának meggátlása, az ősziek alól kimaradt területek tavaszi buzával való bevetése, szóval minden talpalatnyi föld okszerü kihasználása.

Feliratot intézett a földmivelésügyi kormányhoz, hogy a katonai élelmezési raktarakból kedvezményes áron nagyobb mennyiségü buza- vagy rozskorpát kaphasson az egyesület, mert csak ugy lehet valamit segiteni a nagy takarmányhiányon.

Jóváhagyta a közgyülés az elnökség által előterjesztett jövő évi költségvetési előirányzatot. A megüresedett igazgató-választmányi tagságra a közgyülés egyhangulag *Rausch* László enyingi tisztartót választotta meg.

Lépéseket tesz az egyesület, hogy a katonaság által a gazdák részére kiosztandó lóanyagból minél több jusson a veszprémvármegyei gazdák részére.

—

Cukorrépatermelők országos értekezlete.

A hadműveleteknek a jövő évre való áthuzódása immár annyira bizonyos, hogy minden gazdának számolnia kell evvel az eshetőséggel a tavaszi munkaprogramm megállapitásánál.

A hadműveletek okozta fokozottabb munkáskézelvonás következményeivel, különösen számolni kell a cukorrépatermelő gazdának, de számolnia kell a munkabérek nagymérvü emelkedésével is, ugy hogy e két tényezőre való figyelemmel igen kérdéssé válik, vajjon a gazda bele mehet-e a cukorrépatermelésbe s ha igen, milyen tejedelemben s milyen feltételek mellett.

A cukorrépatermelés mai terjedelmének fenntartása közérdek, s azért mindent el kell követnünk ennek érdekében. Könnyelmüen azonban senki sem idézheti fel anyagi romlását s épp azért szükéges, hogy a cukorgyárakkal lehető egyetértésben beszéljük meg és állapitsuk meg azokat a teendőket, esetleges kormányintézkedéseket, amelyek a cukorrépatermelés biztositása érdekében szükségesek és kivánatosak.

Felhivom tehát a cukorrépa termelésével foglalkozó tisztelt gazdatársaimat, hogy 1915. évi január hó 10-én a „Mezőgazdák Szövetkezete" székházában (Alkotmány-utca 29. szám) tartandó

Cukorrépatermelők Országos Értekezletén

minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Budapest, 1914. december hó 22.

OMGE. nevében:
Bujanovics Sándor s. k.,
elnök.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Egy felszentelt pap. Levele sok lelkesedésének, nemes gondolatainak tüköre. Mindazáltal nem közöltük egyrészt, mert névtelen cikkért nem vállalhatunk felelősséget, másrészt és főkép mert a kérdés, melyet tárgyal, nem ujságba, hanem szaklapba való. — **T. Babócsa.** Kérésének egyik részét teljesitettük, másikra kivánsága szerint később levélben válaszolunk.

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. december 7-től december 13-ig. —

Születés.

Hajagos József kőmivesmester és Tamási Erzsébet fia Miklós r. kath. — Baráth Miklós gépész és Herczeg Julianna leánya Erzsébet ref. — Kis József máv. vonatmálházó és Klein Mária fia János Antal r. kath. — Szabó János uradalmi cseléd és Nagy Anna leánya Mária r. kath. — Csetényi Mária házicseléd leánya Ilona Mária r. kath. — Szalai István szódagyári munkás és Zsebeházy Karolina fia József róm. kath. — Kompolthy Jób sostaigazgató és Popovics Mária Katalin fia Tivadar Jób r. kath.

Halálozás.

Lenner Klára 3 hónapos r. kath. — Pittman János közlegény a cs. és kir. 19-ik gyalogezredben (kőmives) 22 éves r. kath. — Horváth József 14 hónapos r. kath.

Házasság.

Gergely András napszámos r. kath. és Szathmáry Erzsébet r. kath. — Snelpach József kőmivessegéd r. kath. és Czaun Terézia r. kath.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészitő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé

Városi állomás	Honvédlaktanya
Reggel 4 ó 24 p	4 ó 29 p
Délelőtt 9 „ 44 „	9 „ 48 „
Délután 4 „ 57 „	5 „ 01 „
Délután 2 „ 06 „	2 „ 11 „

Czeldömölk felé

Városi állomás	Jutas
Délelőtt 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délután 2 „ 47 „	3 „ 36 „

Székesfehérvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 4 ó 05 p	4 ó 44 p
Reggel 7 ó 05 p	7 „ 27 „
Délután 4 „ 08 „	4 „ 38 „

Győr felé

Városi állomás	Jutas
Éjjel 3 ó 05 p	3 ó 23 p
Délelőtt 10 ó 10 p	11 „ — „

Dombóvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 37 p
Délután 2 „ 47 „	3 „ 45 „

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől

Honvédlaktanya	Városi állomás
Reggel 7 ó — p	7 ó 04 p
Délután 4 „ 03 „	4 „ 07 „
Délután 12 „ 56 „	1 „ — „
Délután 7 „ 41 „	7 „ 46 „

Celldömölk felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délután 4 „ 25 „	4 „ 55 „

Székesfehérvár felől

Jutas	Városi állomás
Délelőtt 10 ó 39 p	10 ó 55 p
Délután 3 „ 28 „	4 ó 55 p
Este 10 „ 32 „	10 „ 53 „

Győr felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délután 3 „ 22 „	3 „ 55 „

Dombóvár felől

Jutas	Városi állomás
Délelőtt 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 9 „ 41 „	10 „ 53 „

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurbán

Wellner Gyula

régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.

Számtalan elismerő levél.

Tanitóknak kedvezmény.

Nagy

Karácsonyi olcsó eladás

minden cikkben. — Nagy karácsonyi gyermekjáték kiállitás. Vételkényszer nélkül megtekinthető

WINTER divatárúház

Veszprém. — Telefon 124.

Fióküzlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemü bizományi lerakat:

Rádi István és Tsa

cégnél Veszprém, Fő-tér.

Férfi szines ingek gallér nélkül 35—46 cm.-ig raktáron. Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül 35—46 cm.-ig raktáron. Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi szines turista ingek 35—47 cm.-ig raktáron. Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apacs ingek 3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermek fehér és szines ingek 2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi hálóingek 35—47 cm.-ig raktáron. 3.—, 5.—, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág gombos. Árak: 2.50, 3.—, 3.50, 4.— korona.

" " zsinóros. Árak: 1.50, 2.40, 3.— korona.

" " rövid, szines. Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legujabb nyakkendők-, gallér-, harisnya-, zsebkendők- és keztyükben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétabotokban legujabb különlegességek raktáron.

Plébános és tanitó uraknak 8% árengedmény.

Levélbeni rendelések legpontosabban eszközöltetnek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.

Értesités.

Tisztelettel felhivom a nagyérd. hölgyek szives figyelmét, hogy a legujabb divatlapok a háborus idők alatt is pontosan megjelennek. S igy módomban áll sikkes, elegáns és divatos ruhákat a legmagasabb igényeknek megfelelő izléssel kiállitani. Kérem a szükséges ruhadarabokat mielőbb megrendelni méltóztassanak, hogy kellő időben elkészülhessenek. — Megrendelhetők elegáns

kosztümök, bundák, télikabátok, plüs-, bársonyruhák, szörmekabátok.

Az összes minták raktáron vannak

s minden árban és szinben azonnal megrendelhetők. Hölgyektől hozott szövetekből bármilyen ruhadarabot jutányosan és elegáns kivitelben elkészitünk.

Néhány elegáns kész télikabát — erősebb hölgyeknek — eladó.

Mielőbbi szives rendelésüket várja teljes tisztelettel

Paál Lajos női szabó

Veszprémben, a Korona-szállodával szemben.

Karácsonyi vásár megkezdődött!

Értesitem a t. vásárló közönséget, hogy az összes déligyümölcs csemege-különlegességek megérkeztek.

Különösen ajánlom

sütemény nagy raktáramat.

Cackesok és Pischniger torták.

Déli gyümölcsök. Papirmandula, füge, datolya, malaga, mogyoró, narancs, ananász stb.

Conservek és befőttek.

Prágai sonka és debreceni finom hentesárúk nagy raktára.

Naponta friss győri virsli és felvágott.

Tea és rum nagy raktár.

Likőrök és pezsgők.

Pástétomok és különlegességek.

Csillogó karácsonyfa díszek!

Collekciók: Finom ehető sütemény, csokoládé és cukor-keverék. **1 collekció ára:**

	1 kor.	2 kor.	3 kor.	5 kor.	10 kor.
Tartalma:	55 db.	90 db.	130 db.	250 db.	400 db.

Felszerelt kész karácsonyfák: 2, 6 és 10 kor.

Ujdonság! **Tábori postacsomag 5 kilós láda.** Ujdonság!

Tartalma: 1 üveg cognac, 1/2 kg. csokoládé, 1 cs. tea, 1 üveg rum, 1 doboz teasütemény, 1/2 kg. debreceni szalonna. 12 korona beküldése esetén és pontos cim megjelölésével küldök bárhová.

BAKOS KÁLMÁN CSEMEGE-, FÜSZER- ÉS HENTESÁRU-KERESKEDŐ **VESZPRÉM.**

Telefon 55. Sürgönycím: BAKOS kereskedő.

Veszprém, 1914. Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.